

10 ta' April, 1959

Imballfa:—

Is-S.T.O. Prof. A.J. Mamo, O.B.E., Q.C., B.A., LL.D.,
President;

Onor. Dr. A.J. Montanaro Gauci, C.B.E., K.M., LL.D.;

Onor. Dr. W. Harding, K.M., B.Litt., LL.D.

Victor Xerri et.

versus

Joseph Calleja et. ne.

**Sekwestru — Provvisti — Trasport — Nôl ta' Karrozzi —
Art. 382(1) (g) tal-Kap. 15.**

Ma jistgħuz jinharġu mandati ta' sekwestru fuq flus li għandhom jingħalaw minn Dipartiment tas-Servizz Pubbliċi, Ċivili, Miġ'jari, Navali, jew tal-Forzi tal-Afru, għal prezz ta' xogħolijiet jew provvisti.

L-impriza ta' trasport taqa' taħt il-lokuzzjoni "xogħolijiet u provvisti"; u għalhekk ma hemmx sekwestrabbli flus dovuti minn dawk id-dipartimenti bi njaq tal-fornitura ta' trasport.

Il-Qorti:— Rat l-att taċ-ċitazzjonj quddiem il-Qorti tal-Kummerċ tal-Maestà Tagħha r-Regina. li bih l-atturi, wara li ppremettew illi l-attur Victor Xerri kien il-kuntrattur tal-Awtorità Navali f'Malta, billi hu għandu t-"tender" għat-trasport tat-tfal għar-"Royal Naval School"; u li l-konvenuti, b'mandat ta' sekwestru kawtelatorju tal-15 ta'

Janar 1959, issekwestraw f'idejn il-Kaxxier tad-Dockyard, għall-pretiżi danni minnhom sofferti u kalkulati fis-somma ta' £11,000, kwalunkwe somma ta' flus li għandhom jew jista' jkollhom għand l-imsemmi Kaxxier tad-Dockyard; u illi dan il-mandat hu null, għaliex kontra t-termini tal-art. 382 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili; talbu li, skond it-termini tal-artikolu tal-liġi msemmi, jiġi dikjarat u deċiż illi l-imsemmi mandat ta' sekwestru hu null, in kwantu jolqot kwalunkwe somma ta' flus dovuta lilhom mill-Awtorità Navali in konnessjoni mal-imsemmi kuntratt għall-fornitura ta' trasport ta' tfal għall-iskejjel fuq riferiti, u għalhekk tiġi revokata l-eżekuzzjoni tal-istess mandat, billi jiġi ordnat il-fruġ tal-opportun kontro-mandat. Bl-ispejjeż;

Omissis;

Rat is-sentenza ta' dik il-Qorti tat-3 ta' Frar 1959, li biha ddeċidiet adeżivament għall-istanza, bl-ispejjeż; wara li kkunsidrat;

Kif jingħad fl-att taċ-ċitazzjoni, l-attur Victor Xerri hu l-kuntrattur "for the provision of bus transport for Royal Naval Schools" (dok. fil-foġ 8 tal-proċess), u fil-15 ta' Janar 1959 il-konvenuti Joseph Calleja, Joseph Spiteri, Luigi Camenzuli u Francis Saliba, rispettivament fil-kwalità tagħhom fuq riferita, ottenew minn din il-Qorti l-ispedizzjoni ta' mandat ta' sekwestru kontra tiegħu u l-attur l-iehor f'idejn l-imsemmi Kaxxier tad-Dockyard, fost debitori oħra, sal-imsemmija somma ta' £11,000 oltre l-ispejjeż, in kawtela tal-pretensjoni tal-istess konvenuti għas-somma fuq imsemmija ta' £11,000 bhala danni minnhom sofferti minhabba l-pretiża inadempjenza tal-atturi li jagħtu, skond il-ftehim li sar bejniethom, ix-xogħol kollu tat-trasport tat-tfal tal-iskejjel tad-Dockyard bil-prezzijiet mifthemma (dokument foġ. 5 tal-proċess);

Skond id-dispożizzjoni kontenuta fl-art. 382(1) (g) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili, ma jistgħux jinbargu mandati ta' sekwestru "fuq flus li għandhom jingħataw minn Dipartiment tas-Servizz Pubbliku, Ċivili, Militari, Navali, jew tal-Forzi tal-Ajru, għall-prezz ta' xogħolijiet jew provvisti"; u din hi appuntu d-dispożizzjoni tal-liġi li l-atturi nvokaw

favur it-talba tagħhom għad-dikjarazzjoni tan-nullità tal-imsemmi mandat u l-konsegwenti revokazzjoni tal-eżekuzzjoni tiegħu, in kwantu l-istess tikkolpikki l-flus dovuti lill-attur Victor Xerri mid-Dipartiment tal-Kaxxier tad-Dockyard in konnessjoni mal-kuntratt fuq imsemmi;

Il-konvenuti jippretendu illi l-imsemmija dispożizzjoni tal-liġi mhix applikabbli għall-każ; Camenzuli u Saliba, għaliex in-nol ta' kiri ta' karrozzi ma jidholx fil-kelma "provvisi" adoperata mill-liġi, u in sostenn ta' din l-allegazzjoni tagħhom iċċitaw, fit-trattazzjoni orali tal-kawża, is-sentenza mogħtija minn din il-Qorti fit-13 ta' Marzu 1941 fil-kawża "Petroni vs. Gasan" (Kollez. Vol. XXXI-III-180); Calleja u Spiteri, għaliex il-kuntratt tat-trasport ma jaqgħax taħt l-istess dispożizzjoni tal-liġi;

Is-sentenza fuq riferita tabilhaqq tgħid illi fl-imsemmija kategorija ma jidhlux in-noli tal-karrozzi mikrijin tabilfors mal-Militar; għaliex fid-diskors komuni, bil-kelma "provvisi" ("provviste" fit-test taljan ta' dari) hadd ma jifhem il-kiri ta' karrozzi. "In-noli tal-kiri ta' karrozzi", ikompli jingħad, "jidhlu fl-ispejjeż tat-trasport, u fil-prattika dejjem saret distinzjoni bejn "transport" u "supplies";

Però, fil-każ taħt eżami, ma għandniex sekwestrati noli ta' kiri ta' karrozzi, kif hasbu l-konvenuti Camenzuli u Saliba, għaliex hekk qalu fl-imsemmija nota tal-eċċezzjonijiet tagħhom, u għalhekk evidentement iċċitaw l-imsemmija sentenza; imma invece għandna sekwestrat il-prezz tax-xogħol tal-istess Victor Xerri, billi l-kuntratt fuq riferit li dan għamel mal-Awtorità Navali mhux kuntratt ta' lokazzjoni ta' haġa — tal-mezz tat-trasport, li jikkonsisti f'buses; imma invece, kuntratt li bih assumu li jagħti s-servizz tiegħu, ix-xogħol tiegħu, sabiex jiġi provvdut it-trasport per mezz ta' buses għall-iskejjel tar-Royal Navy — impriza ta' trasport ta' persuni fejn jippredomina kif hu magħruf, l-element tax-xogħol, u kwindi hija applikabbli għall-każ id-dispożizzjoni tal-liġi nvokata mill-atturi, billi din teżenta minn sekwestru l-prezz ta' xogħolijiet dovut minn dipartiment navali, kif hu l-prezz sekwestrat, għaliex għandu jingħata mill-Kaxxier tad-Dockyard; u xejn ma jimporta i'lli dak il-prezz hu prezz ta' xogħol meħud b'appalt. U dan

qiegħed jingħad għallex il-konvenuti, waqt it-trattazzjoni tal-kawża, allegaw illi l-imsemmija dispożizzjoni tal-liġi mhix applikabbli f'każ ta' appall, u favur din l-allegazzjoni tagħhom iċċitaw is-sentenza mogħtija mill-Onorevoli Qorti tal-Appell fl-14 ta' Gunju 1905 fil-kawża "Testa vs. Francalanza" (Kollez. Vol. XIX-I-102);

Iżda dik is-sentenza mhix applikabbli għall-każ, billi tirrigwarda d-dispożizzjoni diversa kontenuta fl-ittra (d) tal-istess artikolu 382 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili; liema dispożizzjoni tikkontempla l-insekwestrabbiltà tal-"nlas jew salarji ta' lavranti, haddiema u sefturi"; u dik is-sentenza tgħid li din id-dispożizzjoni mhix applikabbli favur min ikun intrapprenda appall pagabbli meta jispicċa x-xogħol, jew anki b'akkonti parzjali waqt il-progress tax-xogħol, jew billi dik id-dispożizzjoni hija ntiża biex tissokkorri lil dawk li bix-xogħol tagħhom tal-ġurnata jipperċepixxu retribuzzjoni żgħira korrispondenti għall-alimenti tagħhom ġjornaljeri u neċessarji. Din ir-raġuni ċertament ma tistax tiġi attribwita għad-dispożizzjoni kontenuta fl-ittra (g) tal-istess artikolu, li in forza tagħha ma jistgħux jinħarġu mandati ta' sekwestru fuq flus bħal dawk sekwestrati bil-mandat fuq imsemmi, li għandhom jingħataw minn dipartiment tas-Servizz Pubbliku, Ċivili, Militari, Navali, jew tal-Forzi tal-Ajru, għall-prezzijiet ta' xogħolijiet jew provvisti; liema dispożizzjoni ssib ir-raġuni tagħha fl-interess tas-Servizz Pubbliku;

Rat in-nota tal-appell (fol. 21) tal-konvenuti Luigi Camenzuli u Francis Saliba għall-"Active Transport Company", u l-petizzjoni tagħhom fol. 22, li biha talbu li s-sentenza fuq imsemmija tiġi revokata, u li t-talba tal-atturi tiġi miċhuda; bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi;

Rat fol. 26 in-nota tal-appell ta' Joseph Calleja u Francis Spiteri nomine, u l-petizzjoni tagħhom fol. 27, li biha wkoll talbu li l-imsemmija sentenza tiġi revokata, billi t-talba tal-atturi tiġi miċhuda; bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi;

Omissis;

Ikkunsidrat;

Il-fatti tal-każ jinsabu, "supra", fil-parti reċitattiva tas-sentenza appellata;

Il-pont devo'ut għad-deċiżjoni ta' din il-Qorti hu jekk il-flus li huma dovuti lill-attur Victor Xerri taht il-kuntratt Dok. "B" fol. 6 mill-Awtorità Navali, humiex sekwestrabli, jew jaqgħux taht il-kliem tal-art. 382 (g) Kap. 15, u huma għalhekk insekwestrabli;

Il-kuntratt "de quo" hu "for the provision of bus transport for Royal Naval Schools";

Hu ċar li dan hu kuntratt li jikkostitwixxi mpriza ta' trasport;

Il-kwistjoni hi jekk din l-impriza taqgħax taht il-lokuzzjoni "works or supplies" (test ingliz), "xogħolijiet jew provvisti" (test malti), "opere o provviste" (test taljan antik, art. 410) (7). Hu ċert li l-impriza "de qua" ma tistax titqies li taqa' taht il-kelma "provviste", jew "supplies"; għax kif gie sewwa rilevat fis-sentenza Vol. XXXI-III-180, fid-diskors komuni hadd ma jifhem bil-kelma "provviste" il-kiri ta' karrozzi. Jibqa' għalhekk li wiehed jara jekk taqgħax taht il-kelma "opere";

Fil-fehma ta' din il-Qorti, il-ligi stess tipprezenta s-soluzzjoni ta' dan il-kweżit. Fl-art. 1278 antik (Ord. VII tal-1868) il-lokuzzjoni hi "sia delle cose sia delle opere". Fost il-"locazione di opere". skond l-art. 1380 antik, hemm (no. 2) "quella dei vetturali che si incaricano del trasporto delle persone....." Mela, l-impriza tat-trasport hija, fil-konċett tal-ligi, "opera" (ara art. 1614 u 1715 Ediz. Riv., in kwantu l-argument johrog l-istess, fit-test attwali, mill-kelma "work" fit-test ingliz u l-kelma "xogħol" fit-test malti);

Is-sentenza nvokata mill-appellanti fil-Vol. XXXI, fuq citata, ma hijiex applikabbli għall-każ; għaliex hemm xi trattava ta' sempliċi nolijiet ta' karrozzi rekwiżizzjonati — każ divers minn dak ta' din l-impriza;

Lanqas jiswa lill-appellanti r-riljev li l-kelma "prezz",

użata fil-liġi għar-rigward ta' dawn l-"opere", ma hix applikabbli għall-*filas* ta' trasport. Dottrinalment, il-kelma "prezz" tintuża 'de stylo' anki f'din il-materja (ara Laurent, Vol. XXV, p. 410, para. 485; u l-istess awtur, *ibidem* p. 439, fejn appuntu, fid-definizzjoni ta' "vetturale" juża l-kelma "prezzo"; ara wkoll Baudry-Lacantinerie, *Contratto di Locaz.* Vol. II, Parte II, para. 3431, pag. 3, fejn juża wkoll il-kelma "prezz" għar-rigward tad-definizzjoni tal-"vetto-re");

Is-sentenza, ukoll citata mill-appellanti, fil-Vol. XIX-I-102, ma hix lanqas ta' ajjut għat-tezi tagħhom, għar-raġunijiet indikati fis-sentenza appellata;

Fil-kors tal-istudju tagħha ta' dan il-każ, il-Qorti kellha okkażjoni li tara s-sentenza (mhux citata mill-konvenuti) li tinsab riportata fil-Vol. X, p. 725 Kollez. B'riferenza għal (g) tal-art. 382 fuq imsemmi (allura no. 7 tal-art. 410). Intqal f'dik is-sentenza (2da. Col. pag. 728):— "Che l'altra eccezione fondata sul no. vii del detto articolo 410 non è nemmeno applicabile al caso presente. Vi si contemplano somme dovute dal Governo per prezzo di opere o di provviste. Si vede manifestamente dalla locuzione di detta parte dell'articolo che il legislatore ha avuto in vista gli appalti sia di costruzione o di provviste, giacchè, se avesse avuto in vista lavori d'ingegno od intellettuali, non li avrebbe messi nello stesso inciso colle provviste". Fis-sentenza konfermatorja ta' din il-Qorti ntqal (Vol. XI, p. 78): "..... risulta chiaro di aver la legge, in quella parte dell'articolo contemplato opere materiali, e molto meno servizi della natura di quelli di un perito";

Hu veru li f'dawn is-sentenzi hemm riferenza, bħala jidhlu taht "opere", għall-appalti ta' kostruzzjoni — "opere materiali"; imma, meta wiehed jeżamina sewwa dawn is-sentenzi, jara li f'dik il-kawża l-ġudikanti kienu qegħdin jindirizzaw l-eżami tagħhom mhux għall-pont involut f'dan l-appell, ċjoè jekk impriza ta' trasport tidholx taht "opere", imma jekk xogħol intellettuali kienx jaq' taht "opere", bħala kontro-distint minn xogħol materjali ta' kostruzzjoni; u "judex judicat solum circa ea quae proponuntur et actu sunt in quaestione". U hu fatt, kif ingħad, li fost il-"loca-

zione di opere" jaqa', b'ligi espressa, anki l-kuntratt ta' trasport. Evidentement, il-Qorti fis-sentenza fuq imsemija kienet qeghda thares biss lejn l-"opus" singolu (Haimberge, Dto. Rom. para. 532);

Il-konvenuti écitaw is-sentenza "Abela vs. Borg" ta' din il-Qorti, moghtija fit-23 ta' Novembru 1953; imma dik kienet tirrigwarda provvista ta' zokkor, u l-kwistjoni kienet jekk kienx hemm bejgh jew kuntratt b'"nomen juris" iehor;

Jista' jigi agġunt li s-sinifikat li din il-Qorti qeghda taghti lill-kelma "opere", oltrekké gustifikat mill-lokuzzjoni tal-ligi, ma jmurx kontra l-iskop tal-insekwestrabbilità, li hu dak "..... di non privare il provveditore, l'appaltatore o a'tro locatore d'opera dei mezzi necessari per continuare e completare il lavoro, e dall'altra quello di non pregiudicare l'andamento e la perfezione dell'opera in cui è interessata l'amministrazione (Kollez. Vol. XIX-III-34-35);

Jista' wkoll jizdied li l-ligi procedurali — biex wiehed jiehu t-test antik — galet "prezzo di opere e provviste", u ma llimitatx il-kelma "opere" b'xi kliem restringenti, jew billi użat il-kliem tat-tielet inciż tal-art. 1380 antik; f'liema każ kien ikun hemm talvolta raġunji biex wiehed jghid li "opere" huma biss kostruzzjonijet materjali;

Ghalhekk tiddeçidi billi tirrespingi l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata; bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi.

